

Condițiile de muncă în țările pe cale de aderare și în țările candidate

Notă de informare

„Sunt convinsă că extinderea va ajuta la îmbunătățirea calității vieții la locul de muncă pentru noile state membre și că vom reuși astfel să facem din Europa un cadru sigur și sănătos pentru a oferi tuturor un loc de muncă.”

Anna Diamantopoulou, Comisar European pentru Afacerile de muncă și sociale

CARE este contextul ?

Extinderea Uniunii Europene la 13 țări se va face în mai multe etape, în următorii câțiva ani. Prima etapă este prevăzută pentru 1 mai 2004, când 10 țări aflate în prezent pe listă în faza de „acces” – Cipru, Republica Cehă, Estonia, Ungaria, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Republica Slovacă și Slovenia – vor deveni membre depline ale U.E. Schimbările necesare pentru asigurarea unei tranziții progresive implică pregătiri enorme atât pentru U.E. cât și la nivel național. În ciuda unei considerabile tendințe comune în perioada din ultimii ani, mai rămân totuși diferențe semnificative în ce privesc condițiile de muncă. Tendințele de dezvoltare controlată în spațiul de muncă european vor contribui la obiectivul de obținere a coeziunii în noua Uniune Europeană.

PENTRU CE această anchetă ?

Până în prezent, nu au existat baze comune capabile să descrie situația privitoare la condițiile de muncă din viitoarele state membre. Pentru a repara această lacună, Fundația a inițiat în anul 2001 o anchetă detaliată cuprinzând cele 10 țări care vor adera cât și cele două țări candidate, Bulgaria și România. În 2002, ancheta s-a extins și la Turcia. Scopul a fost să se pună la dispoziția guvernanților U.E. o viziune de ansamblu, conform deciziilor de modelare a noii Uniuni Europene. Rezultatele anchetei oferă o imagine a condițiilor de muncă din țările care vor adera în prima fază și din țările candidate (prescurtate „ACC” în prezenta notă). Analizând probleme începând de la factorii de risc fizic și până la diagrama timpului de muncă, ancheta pe bază de chestionare este identică cu celelalte trei desfășurate de către Fundație asupra statelor membre în 1990, 1995 și 2000. Aceasta permite unele comparații între cele două grupuri de țări.

CARE sunt constatările?

Structura forței de muncă

- O persoană din cinci din forța de muncă a ACC (21%) este angajată în agricultură, față de una din douăzeci (5%) în U.E.
- În țările ACC un număr considerabil mai mic de lucrători (47%) sunt angajați în servicii, față de U.E. (66%).
- În țările ACC există mai puțini muncitori salariați (77%) decât în U.E. (83%).
- Unu din zece muncitori în ACC (10%) prestează o a doua activitate, față de 6% în U.E.
- În țările ACC, forța de muncă este ceva mai în vârstă: 51% de peste 40 de ani, față de 47% în U.E.

Organizarea muncii

- Organizarea muncii în ACC este bazată pe metodele tradiționale de producție industrială și este mai puțin orientată spre servicii.
- Aceasta are tendința de a deveni mai puțin descentralizată și mai puternic ierarhizată decât în U.E.
- Numai 63% declară că-și însușesc noi cunoștințe la locul de muncă, față de 71% în U.E.
- 62% din lucrătorii ACC vorbesc despre un ritm înalt de lucru, comparat cu 56% în U.E.

Diferențe pe criteriul sexelor

- În țările ACC există mai multe femei salariate (46%) decât în U.E. (42%).
- În țările ACC există chiar o mai mare prezență a femeilor la diverse nivele superioare de categorii de muncă și sectoare ca și la nivele ierarhice.
- Există o mai mare proporție de femei în posturi de conducere (37% față de 34% în U.E.).
- Dimpotrivă, mai puține femei ocupă posturi de responsabilitate scăzută cum ar fi cele din vânzări și servicii (54% față de 66% în U.E.).
- Timpul de lucru parțial, mai puțin răspândit în țările ACC, este chiar mai divizat între cele două sexe: 9% din femei angajate în acest tip de lucru față de 32% în U.E.

Riscurile fizice asupra sănătății și protecției muncii

- 40% din muncitorii ACC consideră că sunt supuși riscurilor asupra sănătății și protecției muncii, față de numai 27% în U.E.
- Lucrătorii din ACC raportează o expunere semnificativ mai mare la diverse riscuri fizice cum ar fi substanțe periculoase /fum și zgomot.
- O proporție mai mare din acești lucrători (41%) declară că suferă de oboseală rezultată din muncă, față de (23%) în U.E.

Timpul de muncă

- Lucrătorii din țările ACC muncesc mai multe ore, durata medie fiind de 44.4 ore pe săptămână, față de media de 38.2 în U.E.
- 38% din lucrătorii ACC efectuează peste 45 de ore pe săptămână, față de numai 21% în U.E.
- În țările ACC atât femeile cât și bărbații lucrează mai multe ore, în timp ce în U.E. programul lung de lucru se întâlnește numai la bărbați.

- Lucrul în orar fracționat este mai puțin frecvent: numai 7% din lucrătorii din țările ACC lucrează în orar fracționat, față de media din U.E. de 17%.
- Orarele de lucru atipice (ca de exemplu lucrul de noapte sau lucrul în schimburi) sunt mai dezvoltate în țările ACC.

CE ADUCE nou?

Rezultatele anchetei oferă o primă imagine importantă asupra condițiilor de muncă din aceste țări. Aceste constatări furnizează un element pozitiv în planificarea unei noi Europe lărgite și servește drept bază pentru controlul tendințelor în privința condițiilor de muncă. Cea de-a patra anchetă europeană asupra condițiilor de muncă planificată pentru începutul anului 2005 va acoperi lucrătorii din cele 25 de state membre ale U.E. ca și pe cei din țările candidate și țările terțe selecționate.

Pentru mai multe informații:

John Hurley at joh@eurofound.eu.int

Lucrări ale Fundației pe aceeași temă:

A treia anchetă europeană asupra condițiilor de muncă, 2000

<http://www.eurofound.eu.int/publications/EF0121.htm>

Zece ani de condiții de muncă în Uniunea Europeană (sumar)

<http://www.eurofound.eu.int/publications/EF00128.htm>

Condițiile de lucru în țările candidate și în Uniunea Europeană (rezumat)

<http://www.eurofound.eu.int/publications/EF0246.htm>

Condițiile de muncă în țările aderente și candidate și în Uniunea Europeană (raport)

<http://www.eurofound.eu.int/publications/EF0306.htm>

Anchete asupra condițiilor de muncă

<http://www.eurofound.eu.int/working/surveys.htm>

Anchetă asupra condițiilor de muncă în țările aderente și candidate

<http://www.eurofound.eu.int/working/ccseminar.htm>

Tabele pe țări (ancheta în ȚAC)

<http://www.eurofound.eu.int/working/ccindex.htm>

Broșuri pe țări (ancheta în ȚAC)

<http://www.eurofound.eu.int/working/cc/factsheets.htm>